



שי יחזקאלי, ללא כותרת, 2023 (קטע) צילום: עוזי צור

שי יחזקאלי: צל בצלע הר, אוצרת: נירה יצחקי, גלריה שלוש, יפו

שיכרון חושים מיין התוסס בחביות עץ אלון במרתפי אבן עתיקים הלוקח את השותה ממנו למחוזות מיסטיים ארציים, כציורי מוסר ימי ביניימיים מפתים ומאיימים בו־בזמן. אלו חלק מהתחושות, המראות וההבנות מצבא ציוריו של שי יחזקאלי החונה עתה באולמות האבן העתיקים של גלריה "שלוש" שנותרו על תילם בעיבורי יפו העתיקה, כחייליו נגועי הדָּבָר של נפוליאון המאבדים את צלילות דעתם במרתפי העיר לאחר הטבח שעשו בתושביה. יחזקאלי הוא צייר בכל יישותו, עבדו הנרצע של הציור, ולכן יש לבחון כל ציור וציור כדי למשש באישון העין את עושר הטקסטורות ואת האור והצל הצבעוניים שהוא בורא בכל אחד מהם.

ציור ללא כותרת מ-2023 הוא אחד מפלאי התערוכה. בשמי שקיעה אפרפרים־סגלגלים חמימים נוסקים או צוללים סלעים צואתיים (נגועי הילות אור צבעוניות). אפשר למשש את עיסת חומריותם כשהם מותירים במרקם הרקיע את שריטותיהם כמו היו מפגן מטוסים ביום עצמאות סוטה. ואולי הם מחווה לסלע המרחף של מאגריט בנוף ימי.





שי יחזקאלי, עקדה (2), קטע צילום: עוזי צור

עוצם עין אחת | נוף למלוא העין

תל אביב שבגליל

חציו התחתון של הציור מלא במים כים שנהפך לאקווריום. במסת המים הכחולה צף נשל של פנים שכוב על גבו, שקוע חלקית במים. הפנים מתבוננים בשמים ובצבא החרצפים שעל קו המים. כמשקל נגד לפנים מתערסלים שלושה תפוזים בגדלים שונים. מקצה נשל הפנים הנמתח מתדגל באלכסון כלפי מטה מקל שבקצהו מגף שחור הפוסע קוממיות על אימרה אדומה הנמתחת בקרקעית הציור, מרכיב שרירותי שמחוץ לעולמו הפנימי הסהרורי של הציור. למרות התווה הנושאי קומפוזיצית הציור היא מלאכת מחשבת של איזונים ומשקלים.

ב"דיוקן עצמי שוחה" פניו של יחזקאלי מתממשות חלקית מתוך הים המחשיך תחת גלגל חמה בוער הדחוק אל הפינה העליונה, ששוט רקיע קר נאחו בה. מבין שברי העולם הגשמי הנסחפים על-פני המים ניבטים עיניו המחודדות ודובדבן שפתיו. הוא חובש כובע נפוליאוני בגוון ירוק ארסי, כמו היה תנין שהתיישב על פדחתו. זהו ציור שמרכיבים של מופשט וסוריאליזם שורים בו אלה לצד אלה.

בציור נוסף ללא כותרת משנת 2023 כחולי שמים ומים מציפים את הציור כולו ופס אופקי צר ומנוקד המציין שובר גלים חוצה את המראה מצד לצד. לפניו מתרומם נד מים הזוי שמתוכו מגיח אולי ראש של המפלצת מלוך נס, אפה משולש ירוק, עיני החרוזים שלה ניבטות מבעד לאשד של עשב ים, והיא מטילה סביבה הילה בהירה. על קו האופק הגמיש זקור מגדלור ננסי אדמוני, כנפוליאון באיי גלותו הצופה אל האופק.

הציור "דפיקה בדלת" נוצר את ההומור השחור של יחזקאלי. בתפנים חדר סכימתי רוח רפאים שהתגנבה מתחת לחרך שבתחתית הדלת נוקשת עליה מבפנים בעוד גבר תמנוני בהיר, בעל כפות ידיים שחורות ואצבעות ארוכות כמסרקות, גוחן דווקא אל הדלת השנייה, וביניהן תלוי על הקיר ציור בתוך ציור בגווני אדום דם (האם זהו גילגול מוקטן של ציור אחר של יחזקאלי?), ומתחת לדלת השנייה מתגנב אל החדר נחש רפאים חיזור. מערך הצבעים הטעון של הציור הוא מעשה תשבץ של צבעים מנוגדים ומשלימים, כסוודר הסגול שלגוף הגבר ארוך הזרועות כנגד הקיר הירוק, הכתום התפוזי של השולחן (הרהיט הבודד בחדר) כנגד הכחול הכהה של השטיח הפרוש מתחתיו המכסה על התהום שמתחת.



מלבד כותרתו השירית של הציור "העיניים אינן אלא פיות שהזמן לא ריפא" זהו מילון לעושר הטקסטורלי של יחזקאלי. לפנינו טקסטורות הדחוסות אל הציור הלא-גדול ביכולת ציורית-סיפורית נהדרת. רואים פנים מרודדות אל מצע הציור, פנים של אור בעלות טקסטורה מעושנת על-פני שדה לילי סמיך ששיבוליו השחורות נעות כלפי מעלה, מגולח למשעי בקו האופק מתחת לשמים אופקיים בטורקיז אפל שירח זעיר של דם מרוקע אליהם. את אדמת קרקעית השדה הלחה חופרים והופכים יצורים תת-קרקעיים ומהפנים המעושנות יחזקאלי פורש ומצמיח כלפי מעלה מניפות יפהפיות.

"דיוקן עצמי כאריה מאולף" הוא מיניאטורה פואטית הומוריסטית הלוכדת את התמצית היחזקאלית. לפנינו דמות עכבישית המורכבת משני חלקים שאבריה המאורכים המתפתלים מצוירים בצהוב חלבוני. היא הביצה והיילוד כאחד. חלקה האחד הוא פין עצמאי הנועל נעליים שחורות ולו גם פתיל מוצת, וחלקה האחר הוא זרועות תמנוניות ועמוד שדרה מקולף שצללית הפנים המזוקנות קשורה אליהם כמסכה שחורה.

הציור "דיוקן עצמי בסטודיו (4)" מזכיר כמה גלגולים של דיוקן עצמי מתקיימים בעולמו של יחזקאלי, וזהו האנרכי והמופשט מכולם. לפנינו מין יישות שחורה עכבישית שהאמן שיחרר על-פני בד הציור כשד מקולל ולו עוקץ נסתר המשתולל על רקע מה שנראה כמו מחווה מופרעת לציור הקופרמני המופשט.



שי יחזקאלי, ציור עוקר (סטוקר) (2), קטע צילום: עווי צור

"ציור עוקב (סטוקר) (2)" מספר אולי על מקומו של היוצר בעולם כמי שמתבונן על החיים מהצד. לפנינו דמות הנראית כצללית רפאים סגולה שקופה על רקע וילון מוריק סמיך, והיא מציצה אל העיר הלילית ואל חלון השכנים שממול המואר באור חם, כציור ממוסגר, ובו דמות סגלגלה יושבת על אסלה, עושה את צרכיה ומזפזפת בטלפון הנייד. מערך הצורות והצבעים של הציור הזה הוא קלאסי מיסודו, שקול ומפעים.

הציור של יחזקאלי מצליח להימנע מאקספרסיביות יתר ומווירטואוזיות יתר. הוא פרוע ומחושב כאחד ואישי ונוגע ללב. יש עוד ציורים נפלאים רבים אבל אסיים ב"ציור עזיבה (2)". ציור על נייר ובו דמותו הקטנה של יחזקאלי המזוקן יושבת כפסל מונומנטלי בתוך דוגית זעירה בקידמת ים נאפל הממלא את רוב הפריים מתחת לשמי שקיעה או זריחה בוערים בהם מרוקעת לבנה או שמש חיוורת, ובין לבין נמתחת צללית של עיר מרומזת, פרובינציאלית, שבתיה שפופים ואורותיה מעטים. הוא מביט אל העיר בפעם האחרונה, כהרצל מהמרפסת ההיא בבזל, בטרם ייעלם אל הלילה המתעבה כשהוא מאיר את דרכו בפנס זערורי התלוי בראש התורן הדקיק.